

Sprawozdanie z realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie za rok 2019.

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2021 został przyjęty Uchwałą Nr 274/XVI/2015 Rady Miasta Rybnika z dnia 7 grudnia 2015 roku.

Na podstawie informacji uzyskanych od przedstawicieli podmiotów realizujących wspomniany wyżej program, opracowano następujące wnioski:

Cel ogólny, czyli Prowadzenie działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w mieście Rybniku, realizowany był poprzez następujące cele szczegółowe:

Cel operacyjny 1, czyli Prowadzenie działań skierowanych do osób doświadczających przemocy, realizowany był w stopniu wyrażonym przez następujące dane liczbowe:

- Prowadzono 418 procedur „Niebieskie Karty” w 342 rodzinach. Szczegółowe dane dotyczące realizacji procedury „Niebieskie Karty” zostały przedstawione w sprawozdaniu z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Rybniku za rok 2019, które zostało przyjęte na posiedzeniu ZI 29 stycznia 2020 roku.
- W schronisku „Przytulisko”, dysponującym 24 miejscami, przebywało 47 osób doświadczających przemocy.
- Prowadzono działania edukacyjne, terapeutyczne i wspierające z zakresu przemocy domowej, problematyki rodzinnej, opiekuńczej i wychowawczej.
W działaniach edukacyjnych z tego zakresu wzięło udział 39 osób, w terapeutycznych 22, a we wspierających 57.

Cel operacyjny 2, czyli Prowadzenie oddziaływań wobec osób stosujących przemoc, realizowany był w stopniu wyrażonym przez następujące dane liczbowe:

- W ramach procedury „Niebieskie Karty” wskazano 365 osób jako podejrzewane o stosowanie przemocy w rodzinie.
- Prokuratura skierowała akt oskarżenia do sądu w 129 przypadkach.
- 292 osobom zaproponowano udział w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc, z czego 10 osób wzięło udział w tym działaniu, a 2 osoby je ukończyły. Program prowadził jeden podmiot, tj. Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Psychoterapii w Rybniku.
- MKRPA w Rybniku prowadziła działania w ramach „Niebieskich Kart” w ilości 136 procedur.
- Prokuratura wydała nakaz opuszczenia mieszkania dla 26 osób. Pod dozór policji zostało oddanych 52 osób, a 10 tymczasowo aresztowano. Wszystkie te środki zapobiegawcze zostały zastosowane w toku prowadzonych postępowań o znęcanie się nad rodziną.

Cel operacyjny 3, czyli Prowadzenie działań profilaktycznych ukierunkowanych na poszerzenie świadomości mieszkańców Miasta Rybnika na temat przemocy w rodzinie, realizowany był w stopniu wyrażonym przez następujące dane liczbowe:

- W omawianym okresie statystycznym przeprowadzono w ramach rybnickich służb społecznych działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie 16 wydarzeń z obszaru szkoleń, konferencji i warsztatów;
- W 2019 roku 1176 osób uczestniczyło w oddziaływaniach edukacyjnych;
- Przeprowadzono 4 szkolenia dla pracowników tworzących lokalny system przeciwdziałania przemocy;
- Przeprowadzono działania wspierające adresowane do pracowników tworzących lokalny system przeciwdziałania przemocy w ilości 7;
- Około 50 osób uczestniczyło w szkoleniach.

• **Prezentacja danych statystycznych za lata 2015-2019:**

Analizowany wskaźnik	Dane za rok 2015	Dane za rok 2016	Dane za rok 2017	Dane za rok 2018	Dane za rok 2019
Działania wobec osób doświadczających przemocy					
Ilość prowadzonych procedur NK	482	436	470	434	418
Ilość rodzin objętych procedurą NK	410	355	364	338	342
Liczba osób przebywających w Schronisku „Przytulisko”	35	45	40	47	47
Liczba osób objętych działaniami edukacyjnymi	105	86	100	36	36
Liczba osób objętych działaniami terapeutycznymi	248	128	74	51	22
Liczba osób objętych działaniami wspierającymi	40	145	148	14	57
Działania wobec osób doświadczających przemocy					
Liczba osób podejrzewanych o stosowanie przemocy	493	439	396	373	365
Liczba osób, którym postawiono zarzut o znęcanie się nad rodziną	brak danych	102	113	brak danych	146
Ilość aktów oskarżenia skierowanych z prokuratury do sądu	brak danych	53	93	93	129
Ilość wydanych nakazów opuszczenia mieszkania	31	23	17	18	26
Ilość wydanych zakazów kontaktowania się i zbliżania do osób pokrzywdzonych	18	25	18	brak danych	21
Liczba osób tymczasowo aresztowanych	brak danych	brak danych	13	8	10
Liczba osób, którym zaproponowano udział w programie korekcyjno-edukacyjnym	brak danych	101	141	268	292
Liczba osób, które wzięły udział w programie korekcyjno-edukacyjnym	6	14	12	10	10
Liczba osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny	4	4	6	6	2
Liczba osób podejrzewanych o stosowanie przemocy, które uczestniczyły w terapii odwykowej	brak danych	54	52	47	2
Prowadzenie działań profilaktycznych ukierunkowanych na poszerzenie świadomości mieszkańców Miasta Rybnika na temat przemocy w rodzinie					
Ilość opracowanych materiałów informacyjnych	3	0	0	2	2
Ilość wydanych materiałów informacyjnych	4020	0	500	350	1020
Ilość przeprowadzonych warsztatów i konsultacji dla członków rodzin zagrożonych przemocą	2	2	11	36	16
Liczba osób biorących udział w warsztatach i konsultacjach dla członków rodzin zagrożonych przemocą	105	73	350	698	1176
Ilość szkoleń dla pracowników służb społecznych	6	35	10	7	4
Liczba osób biorących udział w szkoleniach dla pracowników	72	116	194	64	42

W podanych powyżej danych zwracają uwagę następujące tendencje:

1. W 2019 roku odnotowano spadek liczby prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”, przy jednoczesnym minimalnym wzroście rodzin objętych pomocą. Zmalała liczba rodzin zgłoszonych kolejny raz do ZI, co może wskazywać na skuteczność działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Natomiast zauważalny jest wzrost rodzin, które po raz pierwszy pojawiły się w ZI.

- Ilość działań edukacyjnych utrzymuje się na poziomie z zeszłego roku, natomiast zmalały oddziaływania terapeutyczne. Działan wspierających w 2019 roku odnotowaliśmy więcej niż w roku ubiegłym.
- Wzrosła liczba osób, którym zaproponowano udział w programie korekcyjno-edukacyjnym, ale nie przełożyło się to na liczbę osób, które ukończyły zajęcia. Powodem może być stan prawny zakładający dobrowolność udziału w tym programie i brak sankcji prawnych za odmowę uczestnictwa w nim.
- Zauważalny jest wzrost ilości wydanych materiałów informacyjnych oraz ilości osób biorących udział w warsztatach i konsultacjach dla członków rodzin zagrożonych przemocą.
- Pracownicy Zespołu ds. Przemocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Rybniku na bieżąco przeprowadzali indywidualne konsultacje dla specjalistów z zakresu omawianego zagadnienia.

Charakterystyka populacji objętej działaniami ZI w latach 2016-2018.

Analizowana cecha populacji		Dane za rok 2016	Dane za rok 2017	Dane za rok 2018	Dane za rok 2019	
Ilość prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”		436	470	434	418	
Liczba rodzin objętych pomocą		355	364	338	342	
w tym:	rodziny zgłoszone pierwszy raz do ZI	196	196	184	214	
	rodziny zgłoszone kolejny raz do ZI	159	159	154	128	
	rodziny z innego okresu statystycznego	80	80	88	45	
Osoby doświadczające przemocy		razem	447	438	422	394
w tym	kobiety	361	303	271	286	
	mężczyźni	45	34	39	35	
	dzieci	41	101	112	73	
Osoby stosujące przemoc		razem	439	396	373	365
w tym	kobiety	50	53	56	50	
	mężczyźni	387	342	315	313	
	dzieci	2	1	2	2	
Liczba osób doświadczających przemocy		psychicznej	436	438	422	394
	fizycznej	292	295	322	284	
	ekonomicznej	121	135	67	38	
	seksualnej	22	33	34	15	
	zaniedbania	63	62	56	22	
Przemoc	w związkach formalnych i nieformalnych	292	244	232	247	
	dorosłych wobec niepełnoletnich dzieci	30	96	86	52	
	wobec innych osób (np. rodziców, dorosłego rodzeństwa)	97	93	100	93	
	jednocześnie wobec kilku osób	17	37	16	26	
Charakterystyka wg statusu materialnego						
Rodziny	wykazywane w zbiorze danych OPS	91	152	91	74	
	W tym:	korzystające z pomocy materialnej	70	109	58	58
		korzystające ze wsparcia asystenta	20	30	19	23
		korzystające wyłącznie z pracy socjalnej	24	48	32	17
		niewykazywane w zbiorze danych OPS	264	212	247	268
Charakterystyka wg zamieszkania						
Rodziny	wspólnie zamieszkujące	brak danych	325	303	313	
	oddzielnie zamieszkujące		39	35	29	
Charakterystyka wg wieku						
Osoby wskazane jako doświadczające przemocy		brak danych	438	422	394	
w tym w wieku:	0-18		101	112	73	
	19-30		48	50	41	
	31-40		95	94	101	
	41-50		71	54	60	
	51-60		61	52	40	
	61-70		40	39	55	

	71-80		17	14	16
	81-90		5	7	8
Osoby wskazane jako stosujące przemoc			396	373	365
w tym w wieku:			1	2	1
			50	47	46
	31-40		146	134	130
	41-50		100	89	93
	51-60		59	60	42
	61-70		29	31	41
	71-80		9	8	11
	81-90		2	2	1
<i>Charakterystyka wg płci w relacji: osoba doświadczająca przemocy - osoba stosująca przemoc</i>					
osoba wskazana jako doświadczająca przemocy	osoba wskazana jako stosująca przemoc	ilość relacji			
kobieta	mężczyzna		302	263	275
mężczyzna	kobieta		16	17	15
kobieta	kobieta		5	7	12
mężczyzna	mężczyzna		19	22	22
kobieta	dziecko		1	1	0
dziecko	kobieta		44	53	40
mężczyzna	dziecko		0	1	0
dziecko	mężczyzna		58	79	52
dziecko	dziecko		0	2	1
<i>Charakterystyka wg relacji rodzinnych</i>					
Sprawca jest:	małżonkiem		189	176	159
	byłym małżonkiem		9	4	6
	konkubentem		41	46	55
	byłym konkubentem		5	6	6
	rodzicem		98	81	66
	dzieckiem pełnoletnim		58	47	56
	dzieckiem niepełnoletnim		1	1	0
	siostrą/bratem		10	7	8
	synową/zięciem		2	2	6
	babcią/dziadkiem		4	4	2
	osobą obcą		7	10	7
	innym czł. rodziny		14	18	12
<i>Charakterystyka wg występowania problemów społecznych</i>					
Liczba osób z problemem:	alkoholowym	176	320	256	236
	narkotykowym	19	42	36	24
	zdrowia psychicznego	24	32	32	33
<i>Charakterystyka wg wsparcia udzielanego przez kuratorów</i>					
Ilość rodzin objętych wsparciem kuratorów łącznie			86	64	68
w tym:	rodzinnych		65	56	61
	karnych		15	5	3
	rodzinnych i karnych jednocześnie		6	3	4

W podanych powyżej danych zwracają uwagę następujące tendencje:

1. Spadek liczby rodzin zgłoszonych kolejny raz do ZI i prowadzonych w 2019 roku procedur „Niebieskie Karty”, co może wskazywać na wzrastającą skuteczność prowadzonych działań.
2. Utrzymująca się nadal (pomimo spadku o 39 osób) wysoka liczba niepełnoletnich dzieci wskazanych jako ofiary przemocy.
3. Spadek liczby rodzin korzystających z różnych form pomocy OPS i objętych procedurą.
4. Zwiększyła się liczba rodzin objętych kuratelą sądową przy jednoczesnym spadku procedur „Niebieskie Karty”.
5. Ostatnie dane wskazują na to, że procedura częściej statystycznie dotyczy rodzin sytuujących się dotąd poza systemem wsparcia społecznego.

Dzielnica	2017				2018				2019			
	l. rodzin	l. osób	l. mieszk.	%	l. rodzin	l. osób	l. mieszk.	%	l. rodzin	l. osób	l. mieszk.	%
Boguszowice Osiedle	63	199	10 484	1,90	67	231	10 269	2,25	67	224	10361	2,16
Boguszowice Stare	22	66	7 586	0,87	6	21	7 528	0,28	11	48	7556	0,64
Chwałowice	22	70	7 297	0,96	29	94	7 155	1,31	34	113	7200	1,57
Chwałęcice	2	8	1 842	0,43	1	3	1 835	0,16	4	13	1839	0,71
Golejów	3	9	2 306	0,39	2	8	2 297	0,35	2	9	2333	0,39
Gotartowice	5	13	3 599	0,36	8	24	3 563	0,67	8	25	3683	0,69
Grabownia	2	9	778	1,16	2	8	778	1,03	1	4	797	0,50
Kamień	7	35	4 376	0,80	6	26	4 352	0,60	9	35	4428	0,79
Kłokocin	6	24	2 586	0,93	6	22	2 598	0,85	5	22	2612	0,84
Ligota – Ligocka Kuźnia	12	41	3 938	1,04	6	22	3 996	0,55	9	33	4013	0,85
Meksyk	7	25	2 599	0,96	6	21	2 587	0,81	7	26	2564	1,01
Niedobczyce	36	120	12 168	0,99	36	127	12 087	1,05	44	143	12325	1,16
Niewiadom	10	32	4 561	0,70	15	51	4 500	1,13	5	12	4561	0,26
Maroko-Nowiny	53	179	18 165	0,99	49	164	17 905	0,92	46	148	17916	0,83
Ochojec	2	13	2 091	0,62	3	14	2 093	0,67	1	4	2099	0,19
Orzepowice	11	38	3 501	1,09	6	21	3 582	0,59	6	20	3656	0,55
Paruszowiec-Piaski	35	123	4 386	2,80	27	80	4 339	1,84	26	98	4653	2,11
Popielów	7	22	3 285	0,67	4	12	3 256	0,37	3	13	3300	0,36
Radziejów	5	17	1 859	0,91	4	14	1 823	0,77	2	5	1858	0,27
Rybnicka Kuźnia	4	16	3 488	0,46	8	27	3 416	0,79	1	10	3419	0,29
Rybnik – Północ	8	22	7 295	0,30	10	27	7 148	0,38	15	55	7238	0,76
Smolna	11	37	6 633	0,56	10	30	6 508	0,46	6	21	6584	0,32
Śródmieście	16	47	7 262	0,65	8	27	7 053	0,38	13	44	7228	0,61
Stodoły	1	3	592	0,51	1	5	587	0,85	2	8	601	1,33
Wielopole	6	18	1 933	0,93	4	16	1 945	0,82	4	14	1950	0,72
Zamysłów	5	14	3 291	0,43	9	19	3 375	0,56	4	18	3535	0,51
Zebrzydowice	3	10	3 238	0,31	4	15	3 251	0,46	4	15	3282	0,46
suma	364	1 210	131 139	0,92	337	1 129	129 826	0,87	342	1 179	131 541	0,90

Analiza zjawiska przemocy w odniesieniu do podziału Miasta Rybnika na dzielnice, pokazuje, że niezmiennie największy odsetek osób dotkniętych tym problemem zamieszkuje w dzielnicach: Paruszowiec-Piaski i Boguszowice-Osiedle.

Wobec przedstawionych powyżej danych należy zaakcentować, iż szczególnie istotne statystycznie są następujące tendencje, rozumiane jako dominujące problemy społeczne powiązane z przemocą w Mieście Rybniku:

1. Utrzymująca się nadal relatywnie wysoka liczba dzieci krzywdzonych przez rodziców i opiekunów.
2. Występowanie przemocy w rodzinach dotąd nieznanym przedstawicielom systemu wsparcia.
3. Większe zagrożenie przemocą niezmiennie w tych samych dzielnicach miasta.